

Про
культуру мовиХТО МИ?
ЧИЇ СИНІ?

Чи задумувались ви, шановні читачі, що означають слова панич або козак? Дитяче запинання, подумайте, і матимете рацію. А якщо ми візьмемо і переставимо наголос у цих словах з другого на перший склад, яке буде їхнє лексичне значення? Нісенітниця! Звичайно. Але є люди, які застрягають на цьому.

Увімкнувши телевізор, щоб подивитися змагання найсильніших легкоатлетів світу, довідаємося, що, встановивши світовий рекорд, золоту медаль здобула українка Інесса Кравець. Переглядаючи футбольний матч, чуємо від коментатора, що на заміну вийшли Лукаш і Юзас. А з телевізійного діалогу про творів художника Сергія Панича в українському домі.

Чому ж зустрічаються такі мовні викрутаси, що ризикують слух і спотворюють мову? Адже відомо, що наші привітання мають своє коріння і, виникаючи, були пов'язані із вадчаною людиною, її дільністю, здібностями тощо. Нашим дідам-прадідам і на думку не спало б назвати чоловіка, який, скажімо, гарно співав, співаком. Дісно, якщо слово означає загальне поняття, то тут все гаразд, ми знаємо, що людина, яка співає, є співаком, а той, хто працює в кузні — ковалем. Але коли саме слово є власною назвою (тобто привітанням), то тут ми вже частіше чуємо Співаки, Ковалі, Паничі, Кравці, Багачі, Козаки, Кобзарі, Орачі.

Переконані: важко знайти людину, яка себе поважає, котра б не віддала про своє коріння, не знала б свого родоводу. То чому ж чимало людей, нерідко з вищою освітою (як, наприклад, оті тележурналісти), так калічать мову, можливо, ображаючи того, про кого вони говорять? Очевидно, вся справа в елементарному нехлюйстві, а підсвідомо називати речі своїми іменами.

На жаль, трапляються й такі «землячки», яким байдуже, як наголошується їхнє привітання. Вони й не відносять, що цим самим не поважають себе і своїх батьків. А ті, кому дуже муляло їхнє «хлякляк» походження, не заважали собі зайняти клопотів: додавали до споконвічних українських слів суфікс — ОВ — і вже вони Чумакові та Швецови. І при цьому не забувають повторювати, що корені їхні українські, а самі вони росіяни, бо «так історично склалося».

Ця «хвороба» (неправильна вимова багатьох українських привітань) нелегко «ліквідується». Пригадаю, як на засіданні Верховної Ради минулого скликання депутат Павло Мовчан неодноразово нагадував «прямую, як рельс» (за висловом І. Плюща) головування, що він не Мовчан, а Мовчан, Шоправа, інший депутат так, застрягає, і не зрозумів походження свого привітання, бо залишився Коцюбою. (Треба коцюба, так це називають когерту). А в студентські часи, перебуваючи в колосії, один місцевий керівник із впертістю (який розумний підтекст!) вельми часто поправляв нас, майбутніх філологів, що він не Баран, а Баран.

Ця проблема має не лише лігвістичний, а й морально-етичний характер. Тож шановні, люди добрі, якщо не хочемо бути поганими правниками великих правдів, і будемо козаками!

я. ЖОЛДАК.

Корисні поради

ОБЛІПХОВА
ОЛІЯ

Вона міститься у насінні обліпихи. З лікувальною метою використовують витяжку з плодів. Готують її так. Зірвані й обчищені плоди заливають прованською або рафінованою соняшниковою олією, щоб вона вкрила ягоду. Якщо посуд скляний і прозорий, — загортають у щось темне і ставлять на сонце або в тепле місце на 15 днів. Після цього олію зливають і проціджують. Вживають по 10 крапель як вітамінний засіб. Нею змащують рани, які погано гояться.

Друзі! І колеги, колишні випускники Кримської педагогічної школи української мови №17 Олександрів Васьків Яковенко та її родичи ширше співчуття у зв'язку з тяжкою втратою — смертю чоловіка.

АЛІМА ПЕТРОВИЧА
ЯЛОВЕНКА.

Архітектурні пам'ятки Криму

ФОРОСЬКА ЦЕРКВА

Побудовано цей храм Воскресіння Христового 1892 року на Червоній скелі за два кілометри від перевалу Байдарські ворота. Проектував його архітектор М. Чагін, а мозаїчні роботи виконала італійська майстерня А. Сальвати. Інтер'єр розписували відомі російські маляри Костянтин Маковський, Олексій Корзухін і Микола Сверчков. У храмі були зображення чотирьох євангелістів, Покрови Божої Матері, святих Олексія і Григорія та мучениці Тетяни.

Перший настоятель церкви священик Павло Ундольський відправляв службу до 1924 року, доки червоні богородиці не закрили храм. Ундольський опинився в Сибіру, храм пограбували, згодом розписи видатних майстрів пензля було зафарбовано. До 1969 року тут був ресторан, потім — безгоспний склад, після пожежі, що сталася на тому складі, пам'ятку взагалі занедбали. Відновлення церкви Воскресіння Христового почалося за наполяганням громадськості 1990 року. Вона вже діє, але для повернення колишньої пишноти потрібно ще дуже багато зробити.

Малюнок Миколи ЛІСОВОГО.

Виставка молодих

Кримська асоціація «Світ культури» та Сімферопольський художній музей до дня народження Миколи Рериха організували виставку молодих митців Кримської художньої училища імені Миколи Самокиша. На виставці експонувалися роботи учнів з творчих майстерень, де викладають образотворче мистецтво Тамара Солдатенкова, Марина Григор'єва, Тетяна Голубовська, Вероніка Шевченко, Наталка Золотухина та інші.

Привернули увагу відвідувачів та фаворитів живопису морські пейзажі Максима Федосенка «Літній вечір», Павла Гришакова «Алушта», Олена Петренко, побувавши цього літа в музеї народної

архітектури Києва, привезла соковиті експозиції. У Ольги Кольчикової живопис декоративний з елементами аплікації. Цікаві графічні листи, виконані чорною тушшю в кравчовій техніці Оленою Чапко «Посмішка», «Смукот», «Вікторія Кіщенко використовує цікавий друк за допомогою листів дерев» і на її малюнках коні мчать по сонячному жовтогарбачому листопаду, а «Пегас» летить над сонячним півостровом.

Катюшин Крим освітують в натюрмортах з квітами Наталка Савичева, Ганна Мосильова, а акварельні замальовки архітектурних споруд Херсонеса та Чувфут-Кале виконав Віталій Сенін.

Наш кор.

Випуск 129-й

1927 року відбувся шаховий радіоматч між Харковом і Києвом. Цей незвичайний тоді події присвятив гумореску «Кінь у повітрі» письменник Василь ЧЕЧВАН-СВІЙ — старший брат Остапа Вишні.

«Оце коліс — увечері. (...) Приймаю, значить, радіослухачівську позу — лягаю просто на ліжку, стилю голову залізним обручем, уші навантажую навушниками, кричу на сина, щоб замовк, і слухаю. (...) Зараз почнеться перший в світі шаховий матч по радіо між Харковом і Києвом! За Київ грають маестри: Богатирчук, Раузер, Погребський, Грінберг, Поляк, за Харків набрали: Альхін, Григоренко, Ойстрах, Порт і Янушпольський.

Київ робить перший хід: d2—d4! Харків: e7—e6! e7—e6! Черговий хід Києва о 6 годині 15 хвилин! — Алло! Алло! Київ, Київ! Слушайте нас! e7—e6! e7—e6! І пішло, і поїхало... Ви ж розумієте, що це значить? До чого ми доскочили? Столиця України — Харків — перший у світі ініціатор шахової гри по радіо. Харків перший у світі поліз у мікпланетні простори з кіними, словами, ферзями і пішаками! Перший у світі.

Хіба це не красиво! Хіба це не заслуга! Хіба це не наштовхне тих, що влаштували матч на першість світу між Альхінін і Капабланкою, зробити так, що шахісти всього світу будуть стежити за

грою найкращих шахістів і за хвилину знатимуть про кожний хід.

Пристосувати радіо до шахів, до однієї з найкультурніших розваг людства — це прекрасна ідея. І Харков, і харківський шахіст, першим піонером у цьому ділі — чисті і слава!

(...) Я такте певен і в тому, що пробіжить деякий час, ну — місяць, два, рік — не важко, надалі й відповідну кнопку своєї домашньої радіостанції, намагаю Кубу, намагаю житлокооп, де мешкає Капабланка, та: — Доброго здоров'я, Рауль Хозовичу! Живенік здоровий?! Може, вшваримо з вами дебют іспанських пішаків? Що, зго-

да! Прекрасно! Ваш хід? d2—d4? Гаразд! А я піду коником!.. Я, знаєте, коником! Для читача додамо, що за кілька місяців по тому відбувся матч на першість світу між Хозе Раулем Капабланкою та Олександром Альхінін, брат якого Олексій в радіопоединку виступав за Харків — тодішню столицю України.

На діаграмі — позиція Володимир АФІМІНА (Сімферополь). Виграш. 1. a6b3 2. bc7fg7 3. h8hg7 4. f6g4 5. h3f5 6. d6g2 7. eg3h2 8. fg7ba1 9. gh8a3—b2 10. cb8bc1. 11. g212. ba7.

Отака може бути штука. Для читача додамо, що за кілька місяців по тому відбувся матч на першість світу між Хозе Раулем Капабланкою та Олександром Альхінін, брат якого Олексій в радіопоединку виступав за Харків — тодішню столицю України.

На діаграмі — позиція Володимир АФІМІНА (Сімферополь). Виграш. 1. a6b3 2. bc7fg7 3. h8hg7 4. f6g4 5. h3f5 6. d6g2 7. eg3h2 8. fg7ba1 9. gh8a3—b2 10. cb8bc1. 11. g212. ba7.

Головний редактор
Володимир МИТКАЛИК.

Редакційна колегія: Григорій РУДИЦЬКИЙ
заступник головного редактора; Василь
БОГУШВИЧ — відповідальний секретар;
редактори відділів — Данило КОНОНЕНКО,
Ганна СОЛОВЕВ.

Понеділок, 20 ноября

УТ-1

15.40 «Все — всем».
17.00 УТН.
17.10 Наше время.
17.15 М/ф «Фунтик и неупокоенный».
17.25 Телевидение о телевидении.
17.45 И только музыка.
18.00 Футбол. «Черноморец» — «Металлург».
19.45 Приватизация: опыт, проблемы.
20.00 УТН.
20.15 Игры знатоков-95.
20.45 «1 + 1». Телесерия «Черный осминог» / Аргентина.
21.45 Спокойной ночи, дети.
22.00 УТН.
22.45 «1 + 1». Лучшие фильмы П.Трини. Книжки Просперо / Великобритания.
0.55 Программа ТВ.
1.05 Экспресс-информ.
1.20 УТН.
1.30 Х/ф «Дом, который построил Свифт». 1 серия.

ОРТ

16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 «Майя Плисецкая». Д/ф.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 «Электронные жуки-8».
22.50 «Мир на небесах».
22.50 «Радзінскі». «Загадки истории». Иоанн Мучитель. Часть 1.
23.30 «Твин Пикс».

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 Программа ТВ.
9.05 Окна. Новости.
9.10 М/ф «Океан». 3 серия.
11.05 Д/ф «Храм души человека».
11.30 От Анастасии.
11.50 Д/ф «После 2000 года».
12.40 Музыкальный мир.
12.50 «Шерлок Холмс».
13.50 Футбол как футбол.
14.50 Окна. Новости.
15.00 Х/ф «Зайчик».
16.20 Стол.
16.55 Прогноз погоды.
17.45 «Люди Крима».
18.00 ТНК.
18.20 «Крым спортивный».
18.50 Болгарские встречи.
19.00 «Мариамар» (33 серия).
19.55 «Приватбанк: слово — клиентам».
20.20 Видеотекст.
20.35 «Деловые люди».
21.10 «Приватизация: опыт и проблемы».
21.40 «Эпизод: путевые заметки».
22.10 «Крестьяне».
22.30 «Семья Харт на Диком Западе». Ночное шоу «Арлекино».
0.30 Х/ф «Долгая дорога в дюнах». 1 серия.
«Черноморская»
18.00 М/ф.
18.30 Муз.микс.
18.45 Телегазета.
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Муз.микс.
19.40 Х/ф «Почелуйчик».
21.10 Телегазета.
21.30 Мир электронных развлечений.
22.00 М/ф «Взгляд частных детективов».
23.25 «По ту сторону закона».

Вторник, 21 ноября

УТ-1

7.00 Анонс-клип.
7.05 Мир за вчера.
7.15 Агрогазетин.
7.25 Анонс-сенс.
7.45 Доброе утро, Украина!
8.00 «1 + 1». «Война наркоманов». 4 серия.
9.55 Доброе утро, Украина!
10.25 «1 + 1». Ш.Пен в фильме «Плохие ребята».
12.50 М/ф.
13.00 УТН.
13.10 Подъем.
13.55 «Черный осминог». 1 серия.
14.55 Богема.
15.00 «Все — всем».
17.00 УТН.
17.10 Наше время.
17.15 М/ф «Летающий дом».
17.45 Здравствуй, «Веселая».
18.15 Кубок европейских чемпионов по дзюдо. Полуфинал.
19.00 Д/ф «Собственность».
19.15 Футбол плюс.
19.45 Финансовое обозрение.
20.00 УТН.
20.45 «Черный осминог». 2 серия.
21.45 Спокойной ночи, дети.
22.00 УТН.
22.40 Наше время.
22.45 «1 + 1». И.Аджани и Р.О'Нил в боевике «Водитель» (США).
0.25 Экспресс-информ.
0.40 УТН.
0.50 Программа ТВ.
1.00 Х/ф «Дом, который построил Свифт». 2 серия.
2.05 И только музыка.

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 ТНК.
9.15 Окна. Новости.
9.30 Шоу одинокого холостяка.
9.50 Говори.
10.20 Д/ф «Дикий юг».
10.45 Программа «М».
11.05 Д/ф «Взойди на горы».

ОРТ

6.00 Телеуто.
8.25 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
9.00 Новости.
9.15 «Тропиканка».
16.20 Выборы: программа кандидата.
18.20 «Тропиканка».
19.05 ВЫБОРЫ-95. ДЕБАТЫ.
19.35 Киевская панорама.
20.00 Тема.
20.45 Спокойной ночи, малыши.
21.00 Время.
21.50 О.Борисов в комедии «За двумя зайцами».
23.15 Москва — Кремль.
23.35 Хит-парад.

УТ-2, КРИМ-ТВ

9.00 Т